

AINEVALDKOND „TEHNOLOOGIA“

1. Valdkonnapädevus

Tehnoloogia valdkonda kuuluvate ainete õpetamise eesmärk põhikoolis on eakohase valdkonnapädevuse kujundamine, mis tähendab, et põhikooli lõpetaja:

- 1) on omandanud eakohaseid baasteadmisi erinevate õppes kasutatavate materjalide omadustest ja kasutamise võimalustest;
- 2) valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise ning on teadlik oma valikute mõjust majandus-, sotsiaal- ja looduskeskkonnale;
- 3) kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult ning järgib tegevuses kestliku arengu ja rohepöörde põhimõtteid;
- 4) kasutab traditsioonilisi ning nüüdisaegseid materjale, tööriistu ja digivahendeid turvaliselt ning otstarbekalt;
- 5) kasutab teistes õppeainetes omandatud teadmisi praktikas;
- 6) kavandab, planeerib, teostab ja mõtestab tööprotsessi põhimõttel ideest teostuseni, arvestades seejuures funktsionaalsust, esteetilisust ja kulutõhusust;
- 7) väärtustab Eesti ja teiste rahvaste esemelise ja toidukultuuriga seotud traditsioone;
- 8) väärtustab loovat isetegemist ning sellega seonduvat vaimset heaolu ja tervislikku eluviisi;
- 9) on omandanud valmisoleku kasutada õpitud praktilisi oskusi igapäevaelus;
- 10) kirjeldab suuliselt ja kirjalikult tehtud valikuid ning tööprotsessi, sh kasutades digivahendeid;
- 11) analüüsib nii enda kui ka teiste tööprotsessi ja -lõpptulemust;
- 12) on omandanud hoiaku olla ettevõtlik ning otsib loovaid ja uuenduslikke lahendusi ettetulevatele probleemidele iseseisvalt või rühmas;
- 13) arvestab autoriõigust erinevate teabevahendite, õppematerjalide ja infoallikate kasutamisel.

2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Tehnoloogia valdkonda kuuluvad I kooliastmes tööõpetus ja II kooliastmes kodundus, käsitöö ja tehnoloogia, mis on kohustuslikud vastavates klassides. Tehnoloogia valdkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine klassiti ja aineti alljärgnevalt.

	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
Käeline tegevus (st 1.-3. kl kunst ja tööõpetus , 4. kl kunst, kodundus, käsitöö ja tehnoloogia)	3 (1,5+1,5)	3 (1,5+1,5)	3 (1,5+1,5)	2 (1+1)

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Töö- ja tehnoloogiaõpetuse valdkonna eesmärk on õpetada õpilast kriitiliselt uurima tarbimist ja tootmist õigluse, jätkusuutlikkuse ning eetilise vaatenurgast. Õpilased saavad ümbritseva materiaalse maailma kohta teadmisi, mis aitavad panna aluse jätkusuutlikule eluviisile ja arengule, hõlmates õpilase elukeskkonda, kohalikku esemelist kultuuripärandit, eri inimrühmade kultuuripärandit ja kooli kultuurilist mitmekesisust. Töö- ja tehnoloogiavaldkonna õppeained loovad õpilastele eeldused oma huvide ja tulevase tööelu kujundamiseks, mõjutades selle kaudu õpilase eneseteostusvõimalusi ja heaolu.

Õppeained võimaldavad eelarvamusteta valida erinevaid visuaalseid, materiaalseid ja tehnilisi lahendusi ning valmistamistehnoloogiaid ja nendega eksperimenteerida. Õpilane mõistab, hindab ja arendab erinevaid lahendusi ning kasutab õpitud teadmisi ja oskusi igapäevaelus. Õpe süvendab õpilastes ruumitaju, materjalitunnetust ja kätega loomise oskust, tugevdab eeldusi töötada mitmekülgsest ning pakub rahulolu ja enesehinnangut tugevdavaid kogemusi.

Töö- ja tehnoloogiaõpetuse valdkond kasvatab eetilist, teadlikku ja osavõtlikku ning ettevõtlikku kodanikku, kes väärtustab traditsioonilisi käsitööoskusi ja toidukultuuri ning mõistab nende seoseid tehnoloogia arenguga.

4. Lõimingu korraldamine

Tehnoloogia valdkonna õppeainete kaasaegses õpikäsitluses on olulisele kohale tõusnud tööprotsess, kus kesksel kohal on õppija, kes kasutab tööriistu ja -vahendeid ja on seeläbi dialoogis töödeldava materjaliga.

Tööprotsessi läbides tuleb õpilastel korduvalt ette olukordi, kus neil tuleb tekkinud probleemidele leida lahendusi, millele aitab kaasa valdkonna sisene ja erinevate õppeainete vaheline lõiming. Teiste õppeainete (eriti loodusteaduslikud õppeained) ja tehnoloogia valdkonna lõimimisel tuleb arvestada teadmiste erineva üldise iseloomuga. Näiteks tööõpetuses, käsitöös, kodunduses ja tehnoloogiaõpetuses tehtavate tööde käigus omandatavad teadmised on suuremalt osalt kogemuslikud, mis tuginevad samas matemaatikas ja loodusõpetuses omandatud teaduspõhiste teadmiste. Valdkonna õppesisu on suures osas igapäevaelu ja tehnikamaailmaga seotud. See teebki tehnoloogia valdkonna **lõimingutsentriks** teiste õppeainete (matemaatika, loodus-, keelte- sotsiaal-, kunstiainete jne) ning igapäevaelu ja tehnikamaailma vahel ja seda nii nende valdkondade teadmiste lõimijana kui ka selle käigus teadmiste rakenduslikkuse tagajana. Tehnoloogia valdkonna õppeaineid õpetades on oluline tugineda õpilaste poolt teistes õppeainetes omandatud teadmiste ja ainealastele oskustele ning kasutada neid ettetulevate olukordade lahendamisel, tugevdades nii õpilaste arusaamist õppeainete vahelistest seostest ja nende teadmiste kasutatavusest.

Teiste õppeainete ja tehnoloogia valdkonna õppesisu lõimitavaid osi ei ole alati võimalik piisavalt ajastada, kuna erinevad õppeainete sisud järgivad nende enda loogikat. Seetõttu tuleb teadmiste lõimimise soodustamiseks rakendada järgmisi abinõusid:

1. õpetada õpilastele teemasid ja teadmisi mida nad õpivad alles järgmistel aastatel, nende võimete kohaselt ette (näiteks füüsikaliste nähtuste olemusi);
2. varem omandatud lõimitavate **teadmiste** meeldetuletamine, oluliseks tegemine, kohandamine rakendamiseks.

Valdkonnasisene lõiming toimub tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse vahel. Õpilasi suunatakse kasutama ühes tehnoloogiavaldkonna õppeaines omandatud teadmisi ja oskusi teises valdkonna õppeaines. Õpitakse tööd kavandama ja planeerima ning leidma

erinevaid tehnilisi ja loomingulisi lahendusi kirjalike- ja praktiliste tööde loomiseks, arendatakse õppijate valmisolekut kasutada praktilisi oskusi igapäevaelus ning ollakse abiks karjäärivalikul.

Valdkonnasisese lõimingu puhul pööratakse **II kooliastmes** peamiselt tähelepanu ainealaste mõistete tundmaõppimisele ning peamiste tövõtete ja tehnoloogiate omandamisele. Õppeprotsessis arvestatakse õppija võimeid ja huvi.

Valdkonnaülese lõimingu võimalused on:

Keel ja kirjandus. Suunatakse kirjalikust tekstist (juhendist, retseptist, ainealasest meediatekstist vms) arusaamist ning seostatakse tehnoloogiavaldkonnas kasutatavaid tekste ja nende loomist eesti keele grammatikaga või/ ja ortograafiaga. Arendatakse suulist eneseväljendust ning oskust arutleda tehnoloogia muutuse üle ühiskonnas.

Matemaatika. Matemaatikapädevuse arengut toetatakse arvutuste, mõõtmiste/kaalumiste, mõõtühikute teisendamiste ja kujutava geomeetria kaudu. Matemaatikas omandatud teadmisi kasutatakse materjali/toiduainete kulu ja hinna arvutamisel või esemete/ lõigete konstrueerimisel vms.

Loodusained. Loodusainete rakenduslikkus avaldub tehnoloogiavaldkonna ainetes lõiminguliste töösituatsioonide lahendamisel. Selleks võivad olla igapäevaelu või tehnikamaailma objektide ja nähtuste olemuse avamine ning põhjendamine või siis õpilase poolt planeeritava töö ja selle protsessi kavandamine. Viimasel juhul tuleb õpilasel võimalik lahendus välja pakkuda ja seejärel selle sobivust (vastavust looduseaduste toimele) analüüsida. Õpilasi juhatakse väärtustama looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi ning järgima tervislikke eluviise. Teadvustatakse edasiõppimis- ja karjäärivõimalusi seostatult looduseaduste ja tehnoloogiaga.

Sotsiaaalained. Õpilasi suunatakse väärtustama ennast ja teisi, arendama koostööoskust, järgima tervislikke eluviise ja hoidma keskkonda. Tööprotsessis toetatakse vastutustundliku ja aktiivse kodaniku (tarbija) kujundamist, väärtustades teaduspõhisust, loovust ja ettevõtlust. Sotsiaaalainete toel tunnetab õpilane oma rolli kultuuripärandi hoidjana, väärtustades rahvakultuuri ja toidutraditsioone ning kujundades aktsepteerivat hoiakut kultuuriliste ja maailmavaatelistele mitmekesisustele suhtes.

Kunstiained. Kunstipädevusega puututakse kokku kultuuriteadlikkuse kujundamise kaudu, õppides väärtustama Eesti ja erinevate rahvaste rahvakultuuri ja selle mitmekesisust. Kunstielamusi (muusikat, kunsti, käsitööd) nähakse igapäevaelu rikastajana. Kunsti õppeaines õpitut kasutatakse tootearendustsüklis eseme/toote loomisel, suunates õpilasi kasutama kunsti põhielemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Tehnoloogiavaldkonna praktiliste tööde inspiratsiooni allikana võib kasutada erinevaid muusikastiile. Muusika ja kunsti õppeainetes kogetud ja hinnatud subjektiivset ilu suunatakse nägema tehnoloogiavaldkonnas omandatud oskustes või meisterlikkuses ning mõistma eseme/toote esteetilisuse olulisust.

Kehaline kasvatus. Kehakultuuripädevus seostub tehnoloogiavaldkonnas tervislike eluviiside sh kehalise aktiivsuse väärtustamise ja peenmotoorika arendamisega. Tööprotsessis pööratakse tähelepanu ergonoomilisele kehaasendile ja liikumispausidele. Koostööd tehes järgitakse kokkulepitud reegleid ning suhtutakse sallivalt kaaslaste võimetusse (koordinatsioon, vaimne ja kehaline tasakaal).

Võõrkeeled. Võõrkeelepädevusega puututakse kokku teabeallikatest (interneti, toote kasutusjuhendi, võõrkeelse kirjanduse jt) materjalide otsimisel ja lugemisel. Võõrkeelte tundmine aitab mõista teisi kultuure ning tajuda oma kultuuri eripära.

5. Üldpädevuste kujundamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Tehnoloogiavaldkonna ainetes läbiviidavate loovust arendavate tegevuste ja õppeprojektide kaudu õpivad õpilased arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töö rõõmu ning vastutust alustatu lõpule viia. Tundides õpitakse nägema ja tolereerima erinevusi inimeste võimetus, esteetilises maitstes ning kultuurilistes tõekspidamistes (esemelises ja toidukultuuris). Õpilaste ettevalmistamine igapäevaeluks, mis on aineõppe üks eesmärkidest, võimaldab kujundada ka nende väärtushoiakuid. Õppeainetes väärtustatakse üldkehtivaid eetilisi norme ning kujundatakse seeläbi õpilaste positiivseid õppealaseid hoiakuid. Toetatakse teistega arvestamise vajadust ning tervist hoidvaid eluviise, nt toiduvaliku, tööprotsessi ergonoomika ning puhtuse ja korra hoidmisel. Tundides uuritakse Eesti ja teistele kultuuridele iseloomulikke tarbeesemeid ja toidukultuuri ning valmistatakse esemeid või toite neist ideedest lähtuvalt.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Tehnoloogiavaldkonna ained võimaldavad läbi viia erinevaid ühiseid tegevusi, kus õpitakse teistega arvestama, käitumisreegleid järgima, oma arvamust avaldama, argumenteerima ja põhjendama valikuid ning tegutsema aktiivse ühiskonnaliikmena. Õppeainete vahendusel toimiv õpe võimaldab õpilastel ennast teostada ja panustada kogukonna heaolusse. Olulisel kohal antud pädevuse arendamisel on sotsiaalset ja ühiskondlikku mõõdet omavate projektide ja algatuste õppeprotsessi toomisel: näiteks koolilaada organiseerimine tehnoloogiavalkonna ainetes valmistatud esemete/toodete realiseerimiseks, kooli prügisorteerimise korraldamine eri prügiliikidele mõeldud prügikastide valmistamise näol vms.

Enesemääratluspädevus. Toetab õpilase oskust analüüsida ja hinnata oma mõtteid, tugevaid ja nõrku külgi, tegevust ning selle tulemusi. Kokkuvõtvalt on see õpilase arusaamine endast ja oma võimetest. Pädevuse kujunemisele aitab kaasa erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine ja oma tööle hinnangu andmine. Olulisel kohal on õpilaste võime käituda ette tulevates õppeolukordades mõtestatult ja ohutult. Õppeülesannete kaudu avanevad õpilastel mitmed võimalused katsetada erinevaid materjale ja tööviise ning leida hetke vajadustele sobiv lahendus. Siia kuulub ka tervispädevus, kus teemakohaste loovate ja praktiliste ülesannetega kinnistub terviseteadlik käitumine, ergonoomika põhimõtete arvestamine.

Õpipädevus. Õpilast suunatakse tööd korraldama alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga. See arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, oma võimeid hinnata ja arendada ning õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus, täieneb erialane sõnavara ning oskus seda kasutada. Õpiülesannete teemade leidmisel lähtutakse situatsioonidest või probleemidest, mis seostuvad igapäevaeluga.

Suhtluspädevus. Suhtluspädevuse arendamist soosib esinemisjulguse toetamine ja eneseväljenduse oskuse arendamine läbi õpilaste enda või rühmas tehtud tööde esitlemise ning tööprotsessi ühise reflekteerimise ja tagasisidestamise. Paaris- ja rühmatöö ülesanded võimaldavad õppida teistega arvestama, oma seisukohti põhjendama ja ühiseid lahendusi leidma. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja koostööle. Oma tööd suuliselt või kirjalikult esitledes saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Suunatakse eesti keelest erineva emakeelega kaasõpilastega turvaliselt suhtlema. Võõrkeelte oskus toetab valdkonnaalase teabe otsimist ja mõistmist.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost loodus- ning reaalteadusi hõlmavate teadmistega. Teistes õppeainetes õpitut rakendatakse teoorias ja praktikas. Valdkonna õppeainetes puutuvad õpilased kokku mitmesuguste igapäevaelu puudutavate ülesannetega, kus kasutatavateks oskusteks on näiteks mõõtmine ja teisendamine, massi- ja mahuühikutega arvutused, materjali- ja ressursikulu ning maksumuse arvutamine erinevate ülesannete puhul, loodusteaduste seaduspärasustega arvestamine ja nende seletamine.

Ettevõtlikkuspädevus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiavaldkonna ainetes kujundatavate õpitulemustega. Olulisel kohal pädevuse arendamisel on kasvatada õpilastes julgust oma probleemsituatsioone lahendama asuda ja võtta seega riske ning vastutust oma töö teostamise eest üksi või rühmas. Oma või rühma ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete põhilisi eesmärgi. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidud õppeülesanded, mis annavad õpilastele võimaluse oma teadmisi ja oskusi kasutada ning võimeid arendada. Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Õppeprotsessis läbitakse eseme/toote arendamise tsüklil ideid leidmisest kuni lõpptulemuseni.

Digipädevus. Digitehnoloogiat saab kasutada nii õppe-, informatsiooni otsimise kui ka suhtlemisvahendina. Teabe otsimise ja analüüsi puhul on digitehnoloogiat võimalik rakendada nii individuaalse kui õpikeskuse meetodina, kus õpilane saab töötada koos või üksinda teatud ülesande lahendamise otsimisel ja leitud esitlemisel kaasõpilastele. Kogutud teavet ja ideid kasutatakse kooskõlas autoriõigusega. Erinevad veebikeskkonnad, suhtlusvõrgustikud ja ajaveebid suhtlemisvahendina võimaldavad kajastada valdkonna õppeainetes tehtut ning annavad võimaluse oma tegevuste esitlemiseks laiemale auditooriumile. Seejuures arvestab õpilane internetis turvalise suhtlemise põhimõtteid.

6. Läbivate teemade käsitlemine

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Taotletakse õpilase elukestva õppe hoiakute kujunemist. Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega töömaailmas aitab tunnetada pideva õppimise vajadust.

Õppeülesanded eeldavad iseseisvat teadmiste täiendamist. Selleks valitakse tegevused, kus õpilased peavad töö iseloomust tulenevalt tegema valikuid näiteks eseme/toote disaini, materjalide või kasutatava tehnoloogia osas. Karjääri planeerimist toetab õpilaste huvide ja hobidega arvestamine neile tööülesandeid andes ja rakendades rohkem individualiseeritud õpet. Õpilaste omaalgatuslike ideede rakendamiseks sobivate võimaluste leidmine aitab

arendada õpilaste loomingulisust. Iga uus praktiline lahendus nõuab pingutust ja pühendumist ning tõsist töösse suhtumist. Lõimitakse nii valdkonnaga seotud reaali- ning loodusteaduslike ainete kui ka disaini ja esteetikat mõjutava kunstiga.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. See teema toetab lõimingut loodusõpetuse ja inimeseõpetusega. Toodet või toitu valmistades õpitakse säästlikult kasutama nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Jäätmete sorteerimine ja utiliseerimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogia teadmisi. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – Taotleb õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete õpetamise põhilisi eesmärgi. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidavad projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovile panna.

Kultuuriline identiteet. Õpetatakse nii Eesti kui ka teiste kultuuride esemelist, toidu- ja kombelist kultuuri. Lõimingut toetavad matemaatika, kunst, muusika jne. Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

Teabekeskkond. Õppetöös saab õpilane toote loomisel hankida infot erinevatest allikatest, nt raamatutest ja Internetist. Õppetöös õpitakse info kogumiseks kasutama mitmesuguseid teabekanaleid ning hindama kogutud informatsiooni usaldusväärsust. Kogutud infot kasutades tuleb arvestada autoriõigusega. Veebikeskkondade kasutamine aitab rikastada õppetööd ja võimaldab õpilastel vajalikku infot otsida ja jagada (Nt. Etikettidel oleva info analüüsimine.). Lõiminguliselt saab kaasata inglise keelt, loodusõpetust, matemaatikat jt.

Tehnoloogia ja innovatsioon on läbiva teemana otseselt seotud tehnoloogia valdkonna ainesisuga, näiteks disaini ja materjalide töötlemisega, kus kasutatakse digitaalseid vahendeid aitamaks esemeid ja tooteid disainida. Oluline on, et õpilane saab aru tehnoloogia toimimisest, oskab seda analüüsida ja on võimeline looma eakohaseid uusi lahendusi. Lõimida saab enamasti matemaatika ja infotehnoloogiat õpetava digitunniga. Samas tutvustatakse ka kodus majapidamises kasutatavaid mitmesuguseid tehnoloogilisi seadmeid ja vahendeid, mis muudavad elu mugavamaks ja efektiivsemaks.

Tervis ja ohutus. Teema tuleb esile tööohutuses, materjalide ja kemikaalide käsitlemisel, õigete töövõtete ja ergonoomiliste töövahendite ning masinate kasutamises, tervislikes toiduvalikutel jms. Erinevate praktiliste tegevuste juures on väga oluline arvestada turvalise õpikeskkonna nõuetega, sh järgida õpperuumide sisekorra eeskirju. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Lõiminguliselt omavad olulist kaalu inimeseõpetus, loodusõpetus jt.

Väärtused ja kõlblus. Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliseks inimeseks, kes väärtustab enda ja teiste tehtut ning sellesse panustamist. Õpilane kasutab töövahendeid ja masinaid sihipäraselt ning heaperemehelikult. Õpilastes kujundatakse praktilisi käitumisosi, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjust ja võimalikke tagajärgi. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi, kuidas arvestada kaaslastega, arendada organiseerimisosi ning lahendada konflikte. Seoseid leiab inimeseõpetusega.

7. Õppekorralduse erisused (õppe kavandamine ja korraldamine)

Tehnoloogia valdkonnas korraldatakse õpe viisil, mis toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilase kujunemist aktiivseks ja enastjuhtivaks õppijaks ning loovaks ja kriitiliselt mõtlevaks ühiskonnaliikmeks, kes suudab teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastme õppe ja kasvatuselise rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Õppetegevust kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) innustatakse õpilasi oma arvamust avaldama, analüüsima ning kriitiliselt mõtestama oma töökultuuri ja töö protsessi, alustatut lõpule viima, probleeme märkama ja püstitama ning lahendusi leidma;
- 2) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamisele ning refleksioonile;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos nii iseseisva, paaris- kui ka rühmatöö kaudu, siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik;

- 4) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, eripära ja võimeid, võimaldatakse erivajadustega õpilastel osaleda aktiivselt õppes nende võimaluste kohaselt, kohandades vajaduse korral selleks tegevusi;
- 5) kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid õppeülesandeid, kus vastavalt õpilaste suutlikkusele ning edasijõudmisele vahelduvad teoreetiline ja praktiline osa ning õppemeetodid, mille sisu ja raskusaste toetavad individuaalset lähenemist ning säilitavad ja suurendavad huvi ning õpimotivatsiooni;
- 6) arvestatakse didaktika nüüdisaegseid käsitusi ja ainevaldkonna arengut, võetakse arvesse kohalikku eripära ning paikkonnas või kogukonnas pakutavaid võimalusi õppimist mitmekesistada, samuti muutusi ühiskonnas;
- 7) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks, reageeritakse õpi- ja eluraskustele, pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 8) rakendatakse uurivat õpet ning kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 9) rakendatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi, õppematerjale ja -vahendeid.

8. Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Tagasisidestamine ja hindamine annab tagasisidet õpilaste arengu kohta, olles lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel. Tagasisidena tunnustatakse eelkõige õpilase oskusi, võimekust ja arengut. Õpilase oskusi ning pingutust hinnatakse individuaalselt ning võetakse arvesse õpilase eripärasid, tema pingutust ja töö korrektust.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste tegevuse hindamisse. Õpilast suunatakse mõtlema, kuidas tema valikud on mõjutanud töö protsessi ja lõpptulemuse kvaliteeti. Ühistööd hinnates antakse tagasisidet iga õpilase osalemisele rühma töös kui ka iga õpilase individuaalsele sooritusele.

Õpilase arengule hinnangu andmise kõrval arvestatakse hindamisel töökultuuri, eseme/toote kavandamist, valmistamist ning lõpptulemust.

Tagasisidestamise aspektideks on:

- töökultuuris töökus, püüdlikkus, järjekindlus, tähelepanelikkus, koostööoskus, abivalmidus, iseseisvus töö tegemisel, ülesande õigeaegne lõpetamine;

- kavandamisel originaalsus, idee või kavandi teostamise võimalikkus, tööjoonise tehniline korrektsus;
- idee ja töötlusviiside valikul analüüsimise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskus;
- materjali/toiduainete ja töövahendite valikul otstarbekus, eseme/toidu valmistamise viis;
- eseme/toidu valmistamisel materjalide/toiduainete ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite tulemusliku kasutamise oskus, ainealased teadmised ja nende rakendamise oskus, tööohutuse nõuete järgimine;
- töö tulemusel idee teostus, viimistlus, esteetiline väärtus, kvaliteet, funktsionaalsus ja tulemuse esitlemise oskus.

Kõik eeltoodud loetelus esitatud aspektid ei kuulu iga töö puhul korraga hindamisele.

9. Õppekeskkond

Ennastjuhtiva õppija kujunemiseks on oluline toetav ja inspireeriv tööõhkkond, ideede ja arvamuste paljususe tunnustamine, vastastikune austus ja abivalmidus ning iseseisvuse ja enesearengu väärtustamine, õppides iseseisvalt ja rühmas.

Taotletavate õpitulemuste saavutamist toetab nüüdisaegne õppekeskkond:

- 1) aja- ja nõuetekohaselt sisustatud õpperuumid kooli õppekavas sätestatud materjalide töötlemiseks;
- 2) seadmed, masinad, töövahendid ning ergonoomiline sisustus, mis võimaldavad erinevate materjalide töötlemise kaudu mitmekülgselt õppida käsi- ja masintööd ning omandada traditsioonilisel ja nüüdisaegsel tehnoloogial põhinevaid teadmisi, oskusi, väärtusi ning vastutustundlikku tööhoiakut;
- 3) abiruumid pesemiseks ja riietumiseks nii õpilastele kui ka õpetajale, samuti ruumid õpetajatööks, praktiliste tööde ja nende tegemiseks vajaminevate materjalide turvaliseks hoidmiseks ning ladustamiseks.

Kvaliteetse ja ohutu õppekeskkonna kujundamiseks vajaliku õpperuumide sisseseade ja vajalikud digi- ning teised õppevahendid ja materjalid tagab vajaduse saavutada valdkonnapädevus.

10. Tööõpetuse, tehnoloogia, käsitöö, kodunduse ja kunsti ainekava

10.1.Õppeaine kirjeldus

Kunsti roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilaste füsioloogilises ja vaimses arengus. Õpilased saavad end käelise tegevuse kaudu väljendada ning kujundada teadmisi, oskusi ja kogemusi, mida on vaja töö kavandamiseks, planeerimiseks ja loomiseks. Tööülesandeid täites arenevad õpilastel mootorika, tähelepanu, silmamõõt, ruumitaju, kujutlusvõime ning iseseisvus otsuste tegemisel. Õpilastel kujuneb arusaam inimese kujundatud ja loodud esemelisest keskkonnast, selle materjalide mitmekesisusest ja vajadusest suhtuda ümbritsevasse säästlikult.

Ühistevõimuses õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ja oma otsuseid põhjendama. See julgustab õpilasi väärtustama ning hindama enda ja teiste tööd, mõistma kodukoha kultuurilist mitmekesisust ning võrdse kohtlemise tähtsust. Kuna tööõpetuse tundide põhisisu on loominguline praktiline tegevus, täidab see aine ka emotsionaalselt tasakaalustavat ülesannet.

4. klassis asendub tööõpetus tehnoloogia, käsitöö ja kodundusega, mille algtõdesid käsitleti tööõpetuses.

Tehnoloogiaõpetus on õppeaine, kus õpilased saavad ennast väljendada eelkõige erinevaid kõvasid materjale töödeldes nii käsitsi kui ka masinatega, sh digitaalsetega. Õpilased omandavad baasoskused materjalide töötlemisel ja töövahendite käsitlemiseks, samuti tehnilisi mõisteid ja termineid. Õpilased tutvuvad erinevate materjalide omaduste ning kasutusvõimalustega. Õpetaja juhendamisel õpitakse valida asjakohaste tööviiside, töövahendite, masinate ja seadmete vahel ning nendega töötama. Seejuures arvestatakse õpilaste erinevaid võimeid ja huve ning toetatakse nende omaalgatust ja õpimotivatsiooni.

Käsitöös saavad õpilased loovate ideede kaudu väljendada oma oskusi praktikas, kasutades selleks mitmesuguseid pehmeid materjale ja erinevaid käsitöö tehnikaid. Loov- ja kriitilise mõtlemise kasutamine loomingulisi ülesandeid lahendades loob eeldused õpilaste loovaks eneseväljenduseks.

Õpilasel kujunevad oskused oma ideid teostades järgida tootearendustsükli alates teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalise ja tehnilise kavandamisest kuni toote valmimise ning esitlemiseni. Ühiste arutluste käigus õpitakse analüüsima eseme disainiprotsessi, märkama erinevaid tehnilise ja loomingulise protsessi lahendusi ning kogema töörõõmu. Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes. Õpilastel kujunevad teadmised käsitöö põhilistest töövõtetest, mõistetest ja tehnikatest. Õpilased mõistavad juhendi järgi töötamise põhitõdesid ning otsivad aktiivselt uudseid lahendusi esemete disainimisel.

Kodunduses on tähelepanu keskmes inimese üldine heaolu ja igapäevaelus hakkamasaamine ning selleks kujundatavad teadmised, oskused ja hoiakud. Õppes väärtustatakse nii eesti toidukultuuri ja -traditsioone kui ka kujundatakse avatud meelt teiste rahvaste toidukultuuri ja tavade suhtes. Keskendutakse ainealaste mõistete tundmaõppimisele ning peamiste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisele, mis on praktiliste ülesannete lahendamise eelduseks. Õpitakse mõistma erinevate otsuste mõju iseendale ja keskkonnale. Õpiviiside valikul lähtutakse õpilaste eakohasusest ja huvidest.

Lindi Lasteaed-Algkoolis on lõimitud tööõpetus (4. klassis käsitöö, tehnoloogia ja kodundus) ning kunst õppeaineiks nimetusega **käeline tegevus**.

10.2 Teadmised, oskused ja hoiakud I ja II kooliastmes

I kooliaste (Tööõpetus)	II kooliaste (Käsitöö, kodundus, tehnoloogiaõpetus)
Õpilane: 1) eristab esemelist keskkonda (materjale ja töövahendeid) ning töötab ohutult; 2) mõistab materjalide säästliku kasutamise vajalikkust; 3) leiab õpetaja abiga ülesandele loovaid lahendusi; 4) töötab õpetaja juhendamisel üksi ja koos teistega rühmas; 5) märkab õpetaja abiga seoseid teistes ainetes õpituga; 6) tunneb oma pere ja kodukoha kultuuritraditsioone; 7) saab aru tervisliku toitumise olulisusest;	Õpilane: 1) tunneb, valib ja kasutab mitmesuguseid õpitud materjale ning töövahendeid; 2) kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult ning järgib oma tegevuses jätkusuutlikkuse põhimõtteid; 3) tunneb ohutusnõudeid ja järgib ohutu töötamise reegleid; 4) mõistab töö terviklikkust ideest teostuseni, kavandades ning tehes oma tööd omandatud teadmiste ja oskuste baasil; 5) järgib suulisi ja kirjalikke juhiseid ning mõistab koostöö olulisust;

8) märkab sarnasusi ja erinevusi enda ning teiste töös, kirjeldab oma tegevust; 9) saab aru puhtuse ja korra hoidmise vajalikkusest; 10) tunneb rõõmu käelisest tegevusest ja õppes osalemisest.	6) tunneb ära ning rakendab teistes ainetes õpitud teadmisi ja oskusi praktikas; 7) tunneb ja väärtustab kodukoha ning Eesti kultuuri- ja toidutraditsioone; 8) selgitab tervisliku toitumise põhitõdesid ja rakendab neid; 9) vastutab enda töö ja selle tegemise eest; 10) kirjeldab ja hindab oma tööd, tööprotsessi ja lõpptulemust; 11) teab ja järgib hügieeni, korra ja puhtuse nõudeid. 12) tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest.
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (Kunst)	
1. uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboteid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires; 2. nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); 3. leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 4. teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 5. uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; 6. teab, kes on autor; 7. ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.	1. rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioonid, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri); 2. kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke; 3. käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 4. mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 5. märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi; 6. märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel; 7. rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.
Plaanimine ja ideede arendamine; loomine (Kunst)	
8. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;	8. lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;

9. lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.	9. kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik. 10. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades; 11. teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.
Refleksioon, analüüs ja kriitika (Kunst)	
10. kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....); 11. kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?	12. analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt; 13. selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid; 14. annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.

10.3. Õpitulemused 1.-4. klassis käelises tegevuses

1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
Õpilane: 1) nimetab looduslikku päritolu materjale ja teab nende põhiomadusi ja kasutusalasid; 2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke etteantud töövahendeid ja	Õpilane: 1) nimetab ümbritsevas keskkonnas esinevaid tehismaterjale ja teab nende põhiomadusi ja kasutusalasid; 2) valib õpetaja suunamisel õigeid töövahendeid, teab nende otstarvet	Õpilane: 1) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi; 2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid;	Õpilane: 1) nimetab töös kasutatavaid etteantud materjale ja nende omadusi; 2) teab ja kasutab sihipäraselt tööks etteantud töövahendeid, töötlusviise ja materjale;

mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel; 3) õpetaja abiga kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid; 4) järgides õpetaja juhiseid kasutab materjale säästlikult; 5) märkab õpetaja abiga õppega seonduvat igapäevaelust; 6) jälgib õpetaja selgitusi ja töötab selle järgi; 7) töötab õpetaja juhendamisel jäljendades esitatud töövõtteid; 8) saab aru koostöö ja abistamise vajalikkusest; 9) märkab õpetaja abiga rahvuslikke elemente; 10) tutvub tervisliku toiduvalikuga; 11) hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras; 12) nimetab isikliku hügieeniga seotud tegevusi; 13) õpetaja abiga viib oma töö lõpule;	ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel; 3) õpetaja abiga koostab kavandi ning kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid; 4) kasutab materjale säästlikult ja arutleb selle vajalikkuse üle; 5) toob õpetaja abiga õppega seonduva kohta näiteid teistest õppeainetest või igapäevaelust; 6) kirjeldab suulist või kirjalikku juhust; 7) töötab enamasti iseseisvalt õpetaja juhendamisel; 8) arvestab ja aitab ühiselt töötades kaaslas; 9) kasutab õpetaja abiga rahvuslikke elemente oma töös; 10) arutleb tervisliku toiduvaliku üle; 11) mõistab töökoha ja -vahendite korrashoiu olulisust ning hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras; 12) selgitab isikliku hügieeni ja tervise vahelisi seoseid.	3) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid; 4) kasutab materjale säästlikult; 5) toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust; 6) saab aru suulistest või kirjalikest juhustest; 7) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; 8) arvestab ühiselt töötades kaaslas; 9) märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös; 10) toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta; 11) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; 12) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta; 13) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest; 14) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes.	3) leiab vajalikku infot õpetaja abiga etteantud teabeallikatest ja pakenditelt; 4) kasutab õpetaja abiga ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide töötlemisel; 5) Järgib õpetaja juhendamisel oma ja rühma tööprotsessi; 6) kirjeldab omandatud töövõtete baasil jõukohaste esemete loomist üksi ja/või rühmas; 7) töötab ja viib kavandatu lõpule; 8) kasutab etteantud materjale säästlikult; 9) tunneb ära õpetaja abiga teistes õppeainetes õpitut ja loob seoseid õpitavaga, sh erinevate eluvaldkondadega; 10) tunneb ära ja kasutab õpetaja suunamisel kodukohaga seotud rahvuslikke kujunduselemente; 11) saab aru erinevatest ülesannetest rühmas; 13) kirjeldab oma ja/või rühma tegevusi ja esitleb töö lõpptulemust suuliselt.
---	---	--	---

14) märkab ning nimetab positiivset oma töös.	13) võrdleb kavandatud valmis tööga; 14) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes.		14) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid 15) mõistab materjalide õige hoiustamise vajalikkust.
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine			
Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu. Selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja sümboliteid ning nende tähendust. Nimetab, mida näeb pildil, ruumilises teoses, audiovisuaalses teoses. Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid. Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult. Korrastab enamasti oma töökoha. Näitab teoselt autori nime. Kirjutab oma tööle nime. Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist.	Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega. Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed. Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas õpitulemuste tasandil konkreetset klassis tuleks nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse). Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust. Teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale. Kirjeldab teoses suurussuhteid ja objektide paiknemist (ees,taga, üleval, all jne)) ning	Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit. Leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiraamatute reproduktsioonid) olulise ja vajaliku info. Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse) Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (nt kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned).	Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaanide (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga. Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose. Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja

	kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne) . Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne). Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab. Korrastab oma töökoha. Eristab lihtsamate näidete põhjal tehislikke ja looduslikke materjale (näiteks puit ja plastik). Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arvab, mis materjalist ese tehtud on. Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga. Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja	Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve. Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla. Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires. Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi. Kirjeldab kunstivahendite (näiteks paber, värv, savi) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise. Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Õpilane oskab anda sellele ka lihtsama selgituse. Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.	materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.
Plaanimine ja ideede arendamine; loomine			

Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid. Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliiatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid. Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes.	Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil. Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid. Märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut. Selgitus: Soovime arendada teadlikkust isiklikest ja subjektiivsetest eelistustest. Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega (näiteks miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane) ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni.	Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (näiteks värvi pritsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms). Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid. Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades. Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega. Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest. Esitab visuaalselt (teos, video, infoplat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi.	Tuvastab küsimusi kasutades lihtsamaid probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab). Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatseb teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab. Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid. Oskab luua vabavaraalises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel. Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid. Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning
---	--	---	---

			materjale põhjendatult ja õpetaja abiga. Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes).
Refleksioon, analüüs ja kriitika			
Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?) Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks? Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin? Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen?	Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on (kui suur, millise kujuga, mis värvi, milliseid jooni, pindasid, vorme märkab, kuidas need paiknevad?) Kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas	Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid (näiteks mis see on, mida ma näen, milline see on, kus see asub, kust seda kõige parem vaadata on, kuidas saad aru, et objekt liigub, kuidas tekitatud ruumi mulje, millisest materjalist, milline faktuur jne) Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi - mida nähtu mulle meenutab? Mis teosel toimuda võiks? Miks ma nii arvan? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Miks? Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas	Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele; Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeleolu ja atmosfääri (ruumilisus, värv, valgus, heli, montaaž). Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste töövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?); Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusmärgid, suuline või

	tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida ma protsessi käigus õppisin?	tegin, milliseid vahendeid ma kasutasin? Miks tahtsin just neid vahendeid kasutada? Mida protsessi käigus õppisin?	kirjalik lühike tagasiside “Mulle meeldib, kuidas sa...”
--	--	--	--

10.3 Õppesisu ja praktilised tööd 1.-4. klass käeline tegevus

1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
Õppesisu: Kavandamine. Praktilised tööd: 1) Mõõtmine. Õpilastele tutvustatakse rahvuslikke ornamente ja motiive ning suunatakse neid kasutama abimaterjale oma ideede kujundamisel.	Õppesisu: Kavandamine. Praktilised tööd: 1) Mõõtmine. Õpilastele tutvustatakse rahvuslikke ornamente ja motiive ning suunatakse neid kasutama abimaterjale oma ideede kujundamisel.	Õppesisu: Kavandamine. Praktilised tööd: 1) Mõõtmine, plaani joonestamine. Õpilastele tutvustatakse rahvuslikke ornamente ja motiive ning suunatakse neid kasutama abimaterjale oma ideede kujundamisel.	Õppesisu: Materjalid, nende töötlemisviisid ning töövahendid. Praktilised tööd: 1) Materjalide liigid, omadused ja nende kasutamine. 2) Tööriistad ja seadmed ning nende ohutu ja tõhus kasutamine. 3) Materjalide lihtsamad töötlemise viisid. 4) Esemekaanistamine ja viimistlemine.
Õppesisu: Materjalid ja tehnikad. Praktilised tööd: 1) Skulptuur. Erinevate tekstuuride loomine. 2) Meisterdamine loodus-ja tehismaterjalist.	Õppesisu: Materjalid ja tehnikad. Praktilised tööd: 1) Erinevate tekstuuride loomine. 2) Meisterdamine loodus-ja tehismaterjalist.	Õppesisu: Materjalid ja tehnikad. Praktilised tööd: 1) Erinevate tekstuuride loomine. 2) Meisterdamine loodus-ja tehismaterjalist.	Õppesisu: Tööprotsess. Praktilised tööd: 1) Tervikliku tööprotsessi planeerimine. 2) Töötamine üksi ja rühmas. 3) Erinevate materjalide omaduste ja tööks sobivuse uurimine oma töö kaudu.
Õppesisu: Paberi- ja kartongitööd. Praktilised tööd: 1) Paberi rebimine, lõikamine, voltimine. 2) Modelleerimine ja konstrueerimine paberist,	Õppesisu: Paberi- ja kartongitööd. Praktilised tööd: 1) Paberi rebimine, lõikamine, voltimine. Mõõtmine, märkimine, šabloonide kasutamine. 2) Liimimine.	Õppesisu: Paberi- ja kartongitööd. Praktilised tööd: 1) Paberi lõikamine, voltimine. Mõõtmine, märkimine, šabloonide kasutamine. 2) Liimimine. 3) Paberitööde kaunistamine.	Õppesisu: Igapäevaelu oskused. Praktilised tööd:

kartongist ja papist; nende kasutamine koos teiste materjalidega. 3) Liimimine. Õppesisu: Meisterdamine. Praktilised tööd: 1) Aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. Õppesisu: Punumine. Praktilised tööd: 1) Punutud suveniiride ja esemete valmistamine. Õppesisu: Lõngatööd Praktilised tööd: 1) Lõnga ühendamine erinevate materjalidega (paber, kartong, papp). Õppesisu: Voolimine. Praktilised tööd: 1) Ruumide ja materjali ettevalmistamine voolimiseks.	3) Paberitööde kaunistamine. 4) Modelleerimine ja konstrueerimine paberist, kartongist ja papist; nende kasutamine koos teiste materjalidega. Õppesisu: Meisterdamine. Praktilised tööd: 1) Aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. 2) Detailide erinevad ühendamisviisid. Õppesisu: Punumine. Praktilised tööd: 1) Punutud järjehoidjad, paelad ja nõörid. Õppesisu: Lõngatööd ja heegeldamine. Praktilised tööd: 1) Näppudega heegeldamine. Alg- ja ahelsilmus. Õppesisu: Voolimine. Praktilised tööd: 1) Ruumide ja materjali ettevalmistamine voolimiseks.	4) Värvimise erivõtted. 5) Modelleerimine ja konstrueerimine paberist, kartongist ja papist; nende kasutamine koos teiste materjalidega. Õppesisu: Meisterdamine. Praktilised tööd: 1) Aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. 2) Detailide erinevad ühendamisviisid. 3) Pisiesemete kasutamine meisterdamiseks. Õppesisu: Punumine. Praktilised tööd: 1) Punutud paelad ja nõörid. Õppesisu: Lõngatööd ja heegeldamine. Praktilised tööd: 1) Heegelnõela hoidmine töötamisel. Alg- ja ahelsilmus. 2) Tuti ja tupsu valmistamine. Narmaste sõlmimine. Õppesisu: Voolimine. Praktilised tööd:	1) Teadlik ja säästlik tarbimine. 2) Oma töökoha korrastamine. 3) Teistes ainetes õpitu rakendamine. Õppesisu: Eneseanalüüs ja hindamine. Praktilised tööd: 1) Eneseanalüüs oma tööle koostöös õpetajaga. Õppesisu: Materjalid 1) Tekstiilmaterjalid. Looduslikud taimsed ning loomsed kiud, nende saamine ja omadused. 2) Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. Õppesisu: Töövahendid 1) Käsitöövahendite (käärid, nõelad, märkimis- ja mõõtmisvahendid, vardad, heegelnõelad vms) käsitsemine. 2) Käsitsiõmblus. 3) Töövahendite ja masinate (triikraud vms) ohutu käsitsemine. Õppesisu: Töötlemisviisid 1) Traditsiooniliste rahvakunstiga seonduvate tehnikate (tikkimine, kudumine, heegeldamine) praktiline rakendamine.
--	--	--	---

2) Plastiliini või savi rullimine ja veeretamine pihkude vahel. Voolimine plastiliinist või muust pehmest materjalist. Õppesisu: Kodundus. Igapäevaelus vajalikud teadmised ja oskused. Praktilised tööd: 1) Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul. 2) Isiklik hügieen. 3) Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. 4) Käitumisnormid.	2) Plastiliini või savi rullimine ja veeretamine pihkude vahel. Kumer- ja õõnesvormide voolimine. Õppesisu: Õmblemine. Praktilised tööd: 1) Nõela niiditamine. Niidi kinnitamine materjali õmblemise alustamiseks. Niidi lõikamine ja jätkamine. Õmbluse lõpetamine. 2) Töö käeshoidmine õmblemisel. Õppesisu: Kodundus. Igapäevaelus vajalikud teadmised ja oskused. Praktilised tööd: 1) Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul. 2) Isiklik hügieen. 3) Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. 4) Käitumisnormid.	1) Ruumide ja materjali ettevalmistamine voolimiseks. 2) Plastiliini või savi rullimine ja veeretamine pihkude vahel. Kumer- ja õõnesvormide voolimine. 3) Ümarplastikas teostatud figuuridele väikeste detailide lisamine. Reljeefse ornamendi voolimine. Liikumisasendis figuuride voolimine. Õppesisu: Õmblemine. Praktilised tööd: 1) Nõela niiditamine. Niidi kinnitamine materjali õmblemise alustamiseks. Niidi lõikamine ja jätkamine. Õmbluse lõpetamine. 2) Töö käeshoidmine õmblemisel. Riide lõikamine: riideserva tasandamine, kujundite väljalõikamine. 3) Lõike paigutamine riidele. Lihtsa kujundi kavandamine ja õmblemine. Õppesisu: Kodundus. Igapäevaelus vajalikud teadmised ja oskused. Praktilised tööd: 1) Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul. 2) Isiklik hügieen. 3) Laua katmine, kaunistamine ja koristamine.	2) Erinevate pehmete materjalide (paber, kartong, tekstiilid, vill, nahk vms) töötlemine. 3) Töövahendite ja tehnoloogiate valimine olenevalt materjalist ja valmistatavast esemest (nt rõivaese, tarbeese vms) Õppesisu: Kavandamine 1) Töö eesmärgistamine - funktsionaalsus, protsess, tulemus. 2) Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Ideede hankimine tänapäeva teabelevist (internet, erialane kirjandus). 3) Kompositsiooni seaduspärasused. 4) Visandi/kavandi vormistamine. Õppesisu: Töötamine 1) Töö ajaline ning etapiline planeerimine üksi ja rühmas töötades. 2) Suulise ja kirjaliku juhendamise järgi töötamine, sh jooniste kasutamine, skeemide mõistmine. 3) Alustatu lõpule viimine; eseme viimistlemine ja isikupärane kaunistamine. Õppesisu: Eneseanalüüs ja hindamine
---	--	---	---

Õppesisu: Kujutamise- ja vormiõpetus. Praktilised tööd: 1) Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) ja tehisevormide (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil. 2) Plaanilisus pildi pinnal. Õppesisu: Värviopeetus. Praktilised tööd: 1) Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). 2) Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. 3) Suuruse vähenemine kauguses.	Õppesisu: Kujutamise- ja vormiõpetus. Praktilised tööd: 1) Plaanilisus pildi pinnal. 2) Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. 3) Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning – vahendid. Õppesisu: Värv- ja kompositsiooniõpetus. Praktilised tööd: 1) Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). 2) Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. 3) Suuruse näiline vähenemine kauguses. Silmapiir.	4) Käitumisnormid. Õppesisu: Kujutamise- ja vormiõpetus. Praktilised tööd: 1) Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega. 2) Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, rütm). 3) Erinevad kunstitehnikad (joonistamine, kollaaž). 4) Taimeosad, loodus eri aastaaegadel. Objektide omavahelised suurusuhted. Linn, maastik. Õppesisu: Värv-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Praktilised tööd: 1) Erinevaid joonistusvahendeid (süsi, tušš, värvid jt). 2) Erinevate materjalide kombineerimine. Taimekompositsioonid. 3) Kompositsiooni elemendid (punkt, joon, pind, värv). 4) Plaanilisus pildi pinnal. 5) Templitrüki tehnika materjalid, töövõtted ning -vahendid. 6) Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	1) Tööprotsessi etappide eristamine, järjestamine ja kirjeldamine. 2) Oma või rühma töö esitlemine suuliselt või kirjalikult. 3) Esialgse idee ja lõpptulemuse võrdlemine, analüüs. 4) Seoste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev. Õppesisu: Õppeaine rakendumine igapäevaelus 1) Tarbimise suunad ja mõju inimesele. Säästlik tarbimine. 2) Parandustööd ja rõivaste hooldamine. Tekstiilide hoiustamine. 3) Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (nt rõivatööstus, materjalide taaskasutamine). 4) Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. 5) Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Kaaskodaniku/kaaslase/ligimesega arvestamine. Õppesisu: Heaolu ja tervis toidust 1) Mis on toit 2) Toiduvalikud - taldrikureegel
--	---	--	--

Õppesisu: Disain ja kirjaõpetus. Praktilised tööd: 1) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega. Õppesisu: Vestlused kunstist. Praktilised tööd: 1) Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus. 2) Kunstiliigid. 3) Rahvakunst. 4) Kompositsioon.	Õppesisu: Disain ja kirjaõpetus. Praktilised tööd: 1) Disain igapäevaelus. 2) Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. 3) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega. Õppesisu: Vestlused kunstist. Praktilised tööd: 1) Kunstiteosed muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Kunstiliigid. Rahvakunst. 2) Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus.	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (ruum). 7) Geomeetrilised kujundid ja ehitiste vorm. Hoonete ehitusmaterjal, vorm ja otstarve. 8) Puhumistehnika ja joonistamise töövõtete õppimine ja katsetamine. Õppesisu: Disain ja kirjaõpetus. Praktilised tööd: 1) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega. Tööd joonlaua ja sirkliga. 2) Disain meie ümber. Vormi, otstarbe ja materjali seoste märkamine. Disaini näidetega tutvumine. 3) Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus. Õppesisu: Vestlused kunstist. Praktilised tööd: 1) Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. 2) Kunstiteosed kohalikus muuseumis/kunstigaleriis. Reaalne kunstikeskkond. 3) Visuaalse kultuuri näidete kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.	3) Toidu saamine toorainest tooteni 4) Toidu kirjeldamine ja maitsmine Õppesisu: Toidu ohutu valmistamine 1) Ohutus köögis, isiklik hügieen 2) Retsepti lugemine: lühendid ja mõõtühikud retseptis 3) Toiduainete mõõtmine ja kaalumine 4) Toiduainete valimine 5) Toiduainete säilitamine 6) Toidu ohutus sh toidu saastumine toiduvalmistamise käigus 7) Toiduainete töötlemisviisid lähtudes toorainest ja soovitavast tulemusest 8) Töövahendite ohutu käsitlemine 9) Väikevahendite ohutu käsitlemine 10) Pliidi-ahju ohutu käsitlemine 11) Töötamine paaris või rühmas, ühistöö kavandamine Õppesisu: Puhastus-, hooldus- ja korrastustööde käigus kasutatavad vahendid ning tööviisid 1) Puhastus- ja korrastustööd, kasutatavad vahendid ja töötamisviisid 2) Tingmärgid rõivastel 3) Toiduga seotud tarbija teemad
---	---	---	---

Õppesisu: Tehnikad ja materjalid. Praktilised tööd: 1) Maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Töötamine värvi-ja viltpliiatsitega. 2) Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega.	Õppesisu: Tehnikad ja materjalid. Praktilised tööd: 1) Maal. Töötamine värvi-ja viltpliiatsitega jt. 2) Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega.	4) Rahvuskultuuriga kokkupuudetest ja elamustest rääkimine (laulupidu, rahvatants, rahvariided, tarbeesemed). 5) Piltjutustuse vormid (illustratsioon, koomiks, animatsioon, fotoseeria). Õppesisu: Tehnikad ja materjalid. Praktilised tööd: 1) Maal. Töötamine värvi-ja viltpliiatsitega jt. 2) Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega.	4) Tarbija rolli mõistmine ning teadlikud valikud toidutarbijana 5) Toidupakendil olev info ja märgistus Õppesisu: Jäätmed 1) Prügi sorteerimine 2) Jäätmete vähendamine ja taaskasutus Õppesisu: Kaupade ja teenuste valimine 1) Rõivaste, toidu ostmine/tarbimine majandusliku (säästlik valik), sotsiaalse ja keskkonnasäästlikkuse seisukohast Õppesisu: Etikett 1) Harjumused üksikisikust lähtuvalt 2) Käitumine ja kombed 3) Laua katmine ja toidu serveerimine Õppesisu: Eesti toidukultuur ja kombed 1) Eesti toidukultuur ja traditsioonid. 2) Kodukoha/Eesti erinevate toidutraditsioonide uurimine. 3) Kodukoha/Eesti mitmekesiste toitade valmistamine.
--	---	--	---

			Õppesisu: Igapäevane visuaalkultuur 1) Logod, sildid, liiklusmärgid. Õppesisu: Baaselemendid 1) Punkt, joon, kujund, pind, tekstuur, värv. Õppesisu: Kompositsioonipõhimõtted 1) Kontrast, liikumine, tasakaal, mõõtmed. Õppesisu: Kompositsiooni kirjeldus 1) Suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, koos, eraldi. Õppesisu: Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjeldus 1) Horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, ümar. Õppesisu: Kunstiliigid 1) Joonistus, maal, kollaaž, foto. Õppesisu: Kunstižanrid 1) Linnavaade, maastikuvaade. Õppesisu: Kujutavus 1) Figuraalne, abstraktne. Õppesisu: Kunstiga seotud elukutsed 1) Kunstnik, arhitekt, skulptor. Õppesisu: Kunstiajalugu 1) Kirjasüsteemid, pärimuskultuur. Õppesisu: Jätkusuutlik mõtteviis
--	--	--	---

			1) Keskkonnamõju, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine. Õppesisu: Kunstielu 1) Muuseumi haridusprogrammid. Õppesisu: Autorsus 1) Autoriõigused, kujutise salvestamine ja jagamine. Praktilised tööd: joonistamine, maalimine (guašš, pastell), rahvuslikud mustrid, märkide kujundused, kollaaž, kunstiteose analüüs, valikteemad.
--	--	--	--

10.3.1 Materjalid, töövahendid, töötlemisviisid.

MATERJALID	
Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus. Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.	Arutletakse keskkonna üle meie ümber: looduslikud ja tehismaterjalid, pehmed ja kõvad materjalid. <i>Õpilane</i> 1) leiab ümbritsevast keskkonnast (klassist, õppetöökojast jne) looduslikest ja tehismaterjalidest esemeid. 2) võrdleb materjale, leiab seoseid materjalide kasutuse ja esemete otstarbe vahel. <i>Õpetaja</i> tutvustab erinevaid materjale, lihtsustatult nende saamisviise, omadusi ja kasutamist: 1) paber ja kartong: valmistamine, liigid, omadused, kasutamine; 2) tekstiilmaterjalid. Taimse (puuvill, lina) ja loomse (vill, siid) päritoluga tekstiilmaterjalide valmistamine, omadused ja kasutamine. Kanga parem ja pahem pool ning ääris. Tekstiilmaterjalidest rõivad ja kodutekstiilid; 3) naha omadused ja kasutamine; 4) puit: puidu liigid, omadused, kasutamine; vineer; 5) metallide (näiteks värvilisest metallist traat) omadused ja kasutamine. 6) erinevad kunst- ja tehismaterjalid (näiteks kunstnahk), nende omadused ja kasutamine; Katsetused erinevate materjalidega. Leitakse ümbritsevast keskkonnast erinevaid materjale ning seostatakse materjali kasutust ja eseme otstarvet.
Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutusvõimalused.	<i>Õpilane:</i> 1) kasutab materjale säästlikult,

	2) asetab šabloone ja lõikeid paberile, nahale, kangale, puidule vms. arvestades alusmaterjali suurust ja selle edasise kasutamise võimalusi. <i>Õpetaja:</i> 1) kujundab teadlikku säästvat suhtumist materjalidesse. 2) tutvustab materjalide taaskasutuse võimalusi (näited igapäevaelust, videod). 3) tutvustab mõisteid šabloon ja lõige ning nende kasutamist (säästvalt detailide lõikamine) Materjalide käsitlemise võib siduda teadmiste täiendamiseks õppekäiguga (nt. Röpina Paberivabrik, Järvakandi Klaasimuuseum, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus vm).
TÖÖVAHENDID	
Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Enamkasutatavad käsitööriistad paberi (käärid, paberinuga), tekstiili (käärid, nõel, heegelnõel), puidu (nuga, vasar, saag, kruvikeeraja vms), metalli (näpitsad, lõiketangid vms) ja plastide töötlemiseks; nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine ning hooldamine.	Arutletakse töövahendite ja materjalide sobivuse ning sellest lähtuva kasutusvõimaluse üle. Töövahendite eesmärgipärase kasutamise korral on nende kasutamisega pikem. <i>Õpilane:</i> 1) harjutab meisterdades tööriistade korrektset kasutamist ja mõistab selle olulisust ohutuse seisukohast; 2) mõistab, et erinevad materjalid töödeldakse selleks sobivate tööriistade ja -vahenditega. <i>Õpetaja:</i> 1) demonstreerib enam kasutatavate käsitööriistade (käärid, nuga, naaskel, nõel, heegelnõel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne) õiget kasutamist: töövahendi õige käes hoidmine, õiged töövõtted. 2) pöörab tähelepanu korrale töökohas: töövahenditel, materjalidel ning jääkidel on selleks ettenähtud koht; 3) selgitab ohutusnõudeid töötamise ajal ja jälgib nende täitmist.

TÖÖTLEMISVIISID

Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane: kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;	Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide töötlemisviisid: mõõtmine, märkimine, rebimine, lõikamine, liimimine, voolimine, punumine, heegeldamine, tarbepistete õmblemine, vestmine, naelutamine, õgvendamine, painutamine vms. Töötlemisviisi valik sõltuvalt materjalist ning valmistatavast esemest.	Arutletakse materjali ja eseme kasutusala vastavuse ning sobivuse üle. <i>Õpilane</i> ➤ valib õpetaja abiga materjali eseme kasutusala järgi ning põhjendab oma valikut ➤ kuulab, vaatab, analüüsib ning valib sobiva töötlemisvõtte sõltuvalt ideest ja materjalist. Iga materjal nõuab erinevat käsitlemisviisi sõltuvalt selle omadustest (paberit rebime, lõikame, kortsutame, liimime jne; kangast lõikame; puitu lõikame, voolime, saeme, liimime jne). <i>Erinevate materjalide töötlemisviisid</i> a) Paberi, kartongi rebimine, mõõtmine, voolimine, lõikamine, punumine, liimimine. <i>Õpilane:</i> rebib; mõõdab ja lõikab täpselt, voldib, punub ja modelleerib; kasutab erinevaid liime, lähtudes materjali omadustest; kasutab paberit ning kartongi tasapinnaliste ja ruumiliste esemete valmistamiseks. <i>Õpetaja:</i> 1) aitab kinnistada matemaatikas õpitud mõõtmisvõtteid paberil, kartongil; 2) õpetab joonestama lihtsamaid pinnalaotusi; 3) õpetab rebima ja lõikama erinevaid kujundeid; 4) arendab ruumilist mõtlemist punumistööde kaudu; 5) annab diferentseeritud õppeülesandeid. b) Tekstiilmaterjalide ja naha töötlemine: punumine, heegeldamine, tarbe- ja kaunistuspistete õmblemine. <i>Õpilane:</i>

		1) harjutab tarbe- ja kaunistuspisteid, kasutab neid esemete valmistamiseks ning kaunistamiseks; 2) oskab teha alg- ja ahelsilmust, punuda paela ning palmikut. <i>Õpetaja:</i> 1) selgitab, kuidas saada sobiva pikkusega nõelasilmatäit õmblemiseks, niiditada nõela ja teha sõlme; 2) demonstreerib tarbe- kaunistuspistete õmblemist; 3) demonstreerib heegelnõela õiget käeshoidmist ning alg- ja ahelsilmuse heegeldamist; 4) demonstreerib erinevate paelte ning palmiku punumist; 5) annab diferentseeritud õppeülesandeid. Soovituslikud tegevused: padja või pehme mänguasja õmblemine; nõöptide õmblemine silmadeks; nõelapadja või palli viltimine; seinapildi tikkimine/õmblemine jne. c) Puidu, metalli ja tehismaterjalide töötlemine: lõikamine, vestmine, naelutamine, õgvendamine, painutamine, detailide ühendamise, puurimine, lihvimine, värvimine, puidupõletiga kirjamine (pürograafia) vms. <i>Õpilane:</i> 1) harjutab puidu, metalli ja plastide jõukohaseid töötlemisvõtteid; 2) katsetab ja harjutab materjalikohaseid viimistlusvõtteid (lihvimine, puidupõletiga kirjamine, õlitamine, vahatamine, värvimine jne); 3) hindab töö käigus erinevate kinnitus- ja ühendusviiside otstarbekust; 4) leiab materjalile/esemele uue kasutusala (näiteks piimakarbist linnusöögimaja vms). <i>Õpetaja:</i> 1) tutvustab erinevaid materjale ja selgitab materjalide töötlemise viise: demonstratsioon, videod, esemete näidised;
--	--	---

		2) demonstreerib ja selgitab erinevaid materjalide ühendamise viise: liimimine, naelutamine, õmblemine, heegeldamine; 3) julgustab kodus majapidamises järelejäänud pisiesemetest (karbid, plastpudelid jne) meisterdama; 4) selgitab materjalide töötlemise viise: demonstratsioon, videod, esemete näidised. Soovituslikud tegevused: mänguasjad, mudelid (mööbel, tulevikuauto), robotid, vineerist saetud tasapinnalised kujundid (külmkapimagnet vms), traatdetailide valmistamine ja kasutamine multimateriaalses töös. Õppekäik õpituppa, kus saab meisterdada erinevatest materjalidest, nt Maarja-Magdaleena Gild Pärnus – puidust linnusöögimaja meisterdamine ja dekoreerimine vms.
Lõiminguvõimalused Kunstiõpetus. Esemete vorm ja otstarve. Kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus. Matemaatika. Mõõtühikuid, mõõtmine, märkimine, geomeetrilised kujundid. Loodusõpetus. Keskkond meie ümber. Asjad ja materjalid. Inimeseõpetus. Ohud tervisele. Eesti keel. Info ja ideede leidmine raamatutest ja Internetist. Õpetaja selgituste mõistmine.		
Töötlemisviiside tundmise ja kasutamise oskuse hindamine ja tagasiside viise Hinnatakse oskust näha erinevate materjalide kasutusalasid ning õpilase oskust valida tööks sobilikke materjale. Töö lõpus väikese näituse korraldamine, kus õpilased ja õpetaja analüüsivad valminud töid. Hinnates / tagasisidet andes on vaja arvestada õpilase arengut – töö tulemuste muutust võrreldes varasemaga. Tagasisidet antakse: • töökultuuri kohta – analüüsitakse töökoha korrashoidu, püüdlikkust, iseseisva töö oskust vms; • tööprotsessi kohta – analüüsitakse õpilase oskust kasutada tööks sobilikke materjale ja töövahendeid vms;		

- töö tulemuse kohta – analüüsitakse eseme viimistlust, esteetilist väärtust, ülesande õigeaegset lõpetamist vms;
- õpilase individuaalse arengu kohta - analüüsitakse töö tulemuste muutust võrreldes varasemaga.

Tööprotsess (ideest teostuseni)

Kavandamine		
Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane kujundab , modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;	Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid). Esemete vaatlemine, kirjeldamine ning seoste leidmine valmiva tööga. Kavandi koostamine lähtudes kompositsiooni põhialustest (värvus, kujundid, rütm vms).	<i>Õpilane:</i> 1) arutleb kaaslastega erinevate tehnoloogiliste ning kujunduslike võimaluste üle esemete valmistamisel; 2) visandab oma ideed paberil, esitab neid individuaalselt või rühmatöö tulemusena suuliselt, joonistena või PowerPointi ettekandena; 3) kasutab kollaaži kavandina; 4) valib oma ideede rakendamiseks tehnoloogilisi võimalusi tehes valikuid/otsuseid õpetaja suunamisel. <i>Õpetaja</i> juhhib arutelusid: 1) esemeline keskkond kodus, koolis ja kodukohas (külas, asulas, linnas); 2) kavandi olemus ja eesmärk; kavandatava eseme otstarve, funktsionaalsus, proportsioonid, materjal ja esteetilisus; eseme, keskkonna kujutamise võimalused; 3) teksti ning pildimaterjali kasutamine abimaterjalina ideede leidmiseks. <i>Õpetaja:</i> 1) esitab suunavaid küsimusi, et toetada õpilasi arutelu vältel ja ideid tutvustades; 2) demonstreerib abimaterjalide ja kavandite näidiseid ning kavandamise erinevaid võtteid; 3) esitab võimalusi erinevate materjalide ja oma ideede kujutamiseks.

Õpilane: märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös.	Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid). Lihtsate esemete ja keskkonna (stendid, klass vms) kaunistuselementide vms kavandamine.	<i>Õpilane:</i> 1) tunneb ära rahvuslikud motiivid, mustrid ja rahvusvärvid ning leiab neid kodustel esemetel; 2) kasutab rahvuslikke motiive oma töid kavandades. <i>Õpetaja:</i> 1) juhib arutelu kodukoha rahvusliku sümboolika ja ornamentika üle; 2) suunab õpilast kasutama rahvuslikku ornamentikat erinevates tehnikates (punumine, tekstiilitööd) ning kaunistusvõttena (värvimine, trükkimine, puidupõletiga kirjamine vms). Rahvusvärvid. Punutud vöökirjad, rahvusliku ornamendi tikitud motiivid pehmetel mänguasjadel, meenetel, ornamendi kasutamine kuumaaluste, seinapiltide dekoreerimisel, nt puidupõletiga kirjamise tehnikas. Võimalusel muuseumikülastus (Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum jne). Kasutatakse pildimaterjali ja veebikeskkonda – laulu- ja tantsupeod ning seal kantavad rõivad; ornament ja sümboolika esemetel.
Lõiminguvõimalused Kunstiõpetus. Kavandamine, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus. Matemaatika. Geomeetrilised kujundid. Joonised. Loodusõpetus. Loomad ja taimed inimese elus. Inimeseõpetus. Keskkond meie ümber, kodu, kool jne, kaaslastega arvestamine, enesehinnangu kujunemine. Kodukohaga seotud rahvakultuur. Eesti keel. Oma mõtete ning ideede selge ja arusaadav väljendamine; õpetaja selgituste mõistmine. Rahvaluule. Muusikaõpetus. Laulupeotraditsioon ja -kultuur.		
Kavandamisoskuse hindamine ja tagasiside viise 1. Töö kavandamise ajal on tähtis nii õpetaja sõnaline hinnang/ tagasiside kui ka õpilase suuline hinnang/ arvamus oma tööle.		

2. Tööle võib panna mitu hinnet, samas võib tööst hinnata ühte osa.

Tööviiside omandatuse hindamine ja tagasiside viise

1. Hindamismeetodina on üheks võimaluseks töö lõpus väikese näituse korraldamine, kus õpilased ja õpetaja analüüsivad valminud töid. Tööle võib panna tulenevalt püstitatud ülesannetest mitu hinnet, samas võib tööst hinnata ainult ühte osa.

2. Hinnates / tagasisidet andes on vaja arvestada õpilase arengut – töö tulemuste muutust võrreldes varasemaga.

Töötamine

Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane: Saab aru suulistest või kirjalikest juhistest; Töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; Arvestab ühiselt töötades kaaslast.	Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslaste abistamine, ise abi küsimine. Kirjaliku tööjuhendi kasutamine abimaterjalina. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, arutlemine selle sisu üle ning joonise mõistmine. Ülesannete jaotamine rühmatöös, ühise vastutuse mõistmine.	<i>Õpilane:</i> 1) jälgib õpetaja tegevust, kuulab õpetaja suulist juhendamist, jälgendab töövõtteid; 2) loeb tööjuhendit ja kirjeldab selle põhjal töö käiku, püüab leida õpetaja suunamisel juhendist vastuseid töö käigus tekkinud probleemidele; 3) kirjeldab tööjuhendis olevaid selgitavaid jooniseid. <i>Õpetaja</i> 1) juhendab ja demonstreerib töövõtteid; 2) selgitab, kuidas mõista kirjalikku tööjuhendit ja jooniseid ning kasutada tööjuhendit abimaterjalina. Õpetaja poolt on läbi mõeldud kirjalik tööjuhend / juhend tahvlil, juhend esitlusena, individuaalne tööjuhend. <i>Õpilased:</i> 1) teevad rühmatööd: mänguväljaku, klassiruumi, oma toa maketi koostamine, klassi kaunistamine tähtpäevaks, ühise meene valmistamine õpetajale, koolile; 2) õpivad õpetaja juhendamisel jagama rühmatöös ülesandeid ja vastutust.

		Õpetaja juhendab rühmatööd ühise idee leidmiseks ja ülesannete jaotamiseks, suunab kaaslaste abistamist ning julgustab ise abi küsima.
Õpilane: Hoiab oma töökoha ja töövahendid korras.	Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.	<i>Õpilane</i> hindab oma töökoha korrasolekut, paigutab töövahendeid ohutult ja otstarbekalt oma kohtadele. <i>Õpetaja:</i> 1) demonstreerib erinevate töövahendite ohutut käsitlemist ning töövahendite ja materjalide käepärast asetust/rühmitamist töölaual, 2) juhib tähelepanu töö sujuvusele, tööks ettevalmistava tegevuse olulisusele ning töö esteetilise ja tehnoloogiliselt õige tulemuse saavutamisele.
Lõiminguvõimalused Eesti keel. Sõnavara rikastamine, arutlemine ja kirjeldamine; kuuldust ja loetust arusaamine. Inimeseõpetus. Tööjaotus, kohusetunne ja vastutus. Ohud tervisele.		
Töötamisoskuste hindamine ja tagasisidestuse viise 1. Töö lõpus väikese näituse korraldamine, kus õpilased ja õpetaja analüüsivad valminud töid. 2. Hinnates / tagasisidet andes on vaja arvestada õpilase arengut – töö tulemuste muutust võrreldes varasemaga. 3. Analüüsitakse koostööoskust ja antakse sellele hinnang. 4. Hinnatakse/ tagasisidestatakse jooksvalt töökultuuri ning töökoha korrashoidu. Võtavad osa koolis korraldatavatest laadadest.		
Eneseanalüüs ja hindamine		
Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane:	Alustatud töö lõpetamine.	<i>Õpilane:</i>

Viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest. Õpilane: Märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes.	Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine (valminud töö esteetilisus, praktilisus, korrektsus vms), hindamine ning kavandi ja valmis töö võrdlemine. Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.	1) võrdleb oma valminud tööd esialgse kavandiga/plaaniga, leiab oma töös positiivseid külgi ning toob need esile; 2) arutleb, mida oleks võinud teha teisiti, hindab töö esteetilisust, selgitab kasutusala. <i>Õpetaja:</i> 1) aitab vajaduse korral õpilastel mõtteid väljendada ning oma tööle hinnangut anda; 2) toob iga õpilase puhul esile uute oskuste omandamise. Arutelu: 1) meid ümbritsev esemeline keskkond kodus, koolis, kodukohas; 2) ainega seotud elukutsed: õmbleja, käsitöömeister, kokk, treial jne; 3) masinad ja tehnoloogia igapäevaelus; 4) õpilane tutvustab oma vanemate/vanavanemate elukutseid. Korraldatakse võimalusel õppekäik kodukoha lähedasse ettevõttesse, laadale, kus müüakse palju kodumaist käsitööd (nt mihklipäeva laat, Mardipäeva laat).
--	---	--

Lõiminguvõimalused

Eesti keel. Kavandi ja töö kirjeldamine, enese töö kommenteerimine, mõtete väljendamine.

Eneseanalüüsi hindamine ja tagasiside viise

Õpilane kirjeldab enda ja kaasõpilase tööd, tuues välja positiivset nt eseme viimistluse ja lõpetatuse kohta. Analüüsitakse õpilase oskust oma tööd tutvustada.

Toiduharidus

Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane:	Tervislik toiduvalik.	<i>Õpilased:</i> 1) koostavad õpetaja juhendamisel toidupüramiidi;

Toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta	Põhiliste (enamkasutatavate) toidukaupade/toiduainete tundmine, nende otstarbekas (teadlik) kasutamine. Lauakatmine ja kaunistamine.	2) kasutavad toiduaineid säästlikult; 3) koguvad toiduainete pakendeid, arutlevad seal oleva info üle; 4) valmistavad võileibu, suupisteid, mahlajooke (klassiõhtuks, veerandi- või aastalõpuks). <i>Õpetaja:</i> 1) juhib arutelu asjade vajalikkuse, inimeste soovide ning ostuvõimaluste üle – kulutuste plaanimine; 2) selgitab toitumisrežiimi olulisust (toitumise regulaarsus, toidukordade arv, toidu valik eri söögikordadel); 3) kasutab näitmaterjalina vahetult toidukaupu ning pilte; 4) tutvustab mitmekesist toitu ja toidupüramiidi olemust.
Õpilane: Toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta.	Isiklik hügieen.	Arutletakse isikliku hügieeni olulisuse üle. Õpilased kirjeldavad oma isikliku hügieeni vahendeid ja sellega seotud tegevusi. <i>Õpetaja:</i> 1) juhib arutelu üleriie paigutamisest kooli garderoobis, isiklike hügieenitarvete säilitamisest ja kasutamisest ning käte hooldamise põhimõtetest; 2) valmistab ette lood hügieenitarvetest: pildid, jutukesed jne. <i>Õpilane:</i> 2) peseb enne ja pärast tööd ning enne söömist käsi; 3) pöörab toitu valmistades isiklikule hügieenile tähelepanu. Korraldatakse õppekäik toitlustamisega seotud ettevõttesse või muuseumi (Martsipanimuuseum, Konju mõisa talu, Kuristu talu jne). Soovitav on niisugune praktiline tegevus siduda klassiõhtu korraldamisega.
Lõiminguvõimalused		

Inimeseõpetus. Asjade väärtus. Tervislik eluviis.

Matemaatika. Rahaühikud, hinna arvutamine.

Loodusõpetus. Asjad ja materjalid.

Liikumisõpetus. Riietumine, pesemine.

Toiduharidust puudutavate teadmiste ja oskuste hindamine ning tagasiside viise

Antakse hinnang õpilase:

- 1) toidueelistustele;
- 2) hügieeniharjumustele.

Õpetaja juhendamisel õpilane seostab oma toidueelistusi tervisliku toiduvalikuga.

Tarbijaharidus ja keskkond

Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane: Kasutab materjale säästlikult; hoiab oma töökoha ja töövahendid korras	Teadlik tarbimine sh materjalide ja energia säästlik kasutamine. Töövahendite, töökoha ja töökeskkonna (klassi) korrashoidmine.	<i>Õpilased:</i> 1) arutlevad asjade tarbimisvajaduse üle; 2) arutletavad töökoha korrashoiu üle ning selle mõjust töö tulemusele ja ohutusele. <i>Õpilased:</i> katavad laua, koristavad ruumi ning sordivad jäätmed. <i>Õpetaja:</i> 1) toob näiteid maitsekalt kujundatud ruumide ja kaetud laudade kohta (fotod ajakirjadest, Internetist jm); 2) juhib klassiõhtuks vm ürituseks laua kaunistamist, katmist ja koristamist. Arutletakse hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle.

	Puhastustööd (rõivaste, jalatsite hooldamine).	Mängitakse läbi jäätmete õige sortimine (erinevad pildid jäätmetest või paberile kirjutatud jäätmete nimetused, ülesanne jaotada need rühmadesse). <i>Õpilane:</i> 1) kasutab iga päev garderoobi korrektselt; 2) peseb enne ja pärast tööd käsi ning enne söömist käsi; 3) pöörab toitu valmistades isiklikule hügieenile tähelepanu. <i>Õpetaja:</i> 1) juhib arutelu üleriie paigutamisest kooli garderoobis, isiklike hügieenitarvete säilitamisest ja kasutamisest ning käte hooldamise põhimõtetest; 2) korraldab garderoobis praktilise tegevuse.
Lõiminguvõimalused Matemaatika. Rahaühikud, hinna arvutamine. Inimeseõpetus. Kulutuste planeerimine, vajadused ja võimalused. Kodu, koduarmastus, kodu traditsioonid, kodused tööd, meeskonnatöö.		
Tarbijaharidust puudutavate teadmiste ja oskuste hindamine ning tagasiside viise Õpetaja tagasisidestab õpilase töökoha korrashoidu ja töövahendi(te) kasutamist. Õpilane annab suulist tagasisidet materjali säästliku kasutamise kohta; oskusele oma välimuse ja ümbruse eest hoolt kanda.		
Käitumiskultuur		
Õpitulemus	Õppesisu	Metoodilised soovitused õppimise juhtimiseks
Õpilane: Arvestab ühiselt töötades kaaslasi;	Käitumisnormid toidulauas, koolis, tänaval, näitusel, muuseumis.	<i>Õpilane:</i> 1) osaleb rollimängudes, üritustel;

Toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust.		2) analüüsib enda ja teiste käitumist, tuues näiteid (sh positiivseid) igapäevaelust. Õpetaja juhhib arutelusid käitumisest koolis, kodus, tänaval, näitusel, raamatukogus, kinos ja teatris ning suhtlemisest eakaaslaste ja vanemate inimestega. Korraldatakse rollimänge ja situatsioonülesandeid; kokkuvõtted ning käitumisanalüüsid tehakse õppekäikude lõppedes. Arutelu: 1) meid ümbritsev esemeline keskkond kodus, koolis, kodukohas; 2) ainega seotud elukutsed: õmbleja, käsitöömeister, kokk, treial jne; 3) masinad ja tehnoloogia igapäevaelus. 4) õpilane tutvustab oma vanemate/vanavanemate elukutseid. Võimalusel korraldatakse õppekäik kodukohalähedasse ettevõttesse, laadale, kus müüakse palju kodumaist käsitööd ning võetakse osa koolis korraldatavatest laatadest.
Lõiminguvõimalused Inimeseõpetus. Kodu, koduarmastus, kodu traditsioonid, kodused tööd, meeskonnatöö. Hea ja halb käitumine, käitumisreeglid.		
Käitumiskultuuri puudutavate teadmiste ja oskuste hindamine ning tagasiside viise Antakse hinnang: Õpilase käitumisele rollimängu (õppekäigu) lõpus. Õpilane annab hinnangu, kuidas ta rühmatööd tehes arvestas ja/ või abistas rühmakaaslast.		